

לקט ממדרשי חז"ל

מאת : עזרא מרום

להלן לקט ממדרשי חז"ל לפרשת משפטים:

1. "ורפא ירפא" (כ"א, 19) מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות". מעשה ברבי ישמעאל ורבי עקיבא שהיו מהלכים בחוצות ירושלים. פגע בהם אדם חולה. אמר להם: רבותי אימרו לי במה אתרפא? אמרו לו עשה כך וכך שתרפא. אמר להם מי גרם לי להיות חולה? אמרו לו הקב"ה. אמר להם: אתם הכנסתם עצמכם בדבר שלא שלכם. הוא היכה ואתם מרפאים? אינכם עוברים על רצונו? אמרו לו מה מלאכתך? אמר להם עובד אדמה אני והרי המגל בידי. אמרו לו מי ברא את הכרם? אמר להם: הקב"ה. אמרו לו גם אתה מכניס עצמך בדבר שאינו שלך! ד' ברא את הכרם ופריו ואתה קוצץ פירותיו ממנו!
אמר להם: אין אתם רואים את המגל בידי? אילולא אני יוצא וחורש ומכסח, מזבל ומנכש, זורע ומשקה לא יצמח מאומה. אמרו לו: שוטה שבעולם. כשם שהעץ אם אינו מנוכש ומזובל ונחרש אינו עולה, ואם עלה ולא שטה מים-ימות כך הגוף: הזבל הוא הסם ומיני רפואה בלבד ואילו הרופא הוא הקב"ה!.
2. והגישו אדוניו אל הדלת או אל המזוזה ורצע את אזניו במרצע (כ"א, 6). מה ראתה האוזן להירצע ולהיענש יותר מו האיברים האחרים? לפי ששמעה בהר סיני "כי לי בני ישראל עבדים" עבדי הם ולא עבדי בשר ודם. אבל היא פרקה מעליה עול מלכות שמים וקיבלה עליה עול בשר ודם. לפיכך אמר הכתוב: תבוא אוזן ותירצע שלא שמרה את מה ששמעה. רבי שמעון היה דורש מקרא זה במידה כנגד מידה: מה נשתנו הדלת והמזוזה מכל הכלים שבבית? (כלומר מדוע רוצעים את אוזן העבד על יד הדלת המזוזה דוקא) כי אמר הקדוש ברוך הוא: דלת ומזוזה שהיו עדים במצרים כשפסחתי במכת בכורות על המשקוף ועל שתי המזוזות ואמרתי כי לי בני ישראל עבדים, עבדי הם ולא עבדים לעבדים והלך זה וקנה אדון לעצמו- תירצע בפניהם אוזנו ששמעה ועברה על ציווי זה.
3. "כי יגנוב איש שור או שה וטבחו או מכרו, חמישה בקר ישלם תחת השור וארבע צאן תחת השה" (כ"א, 37). אמר רבי מאיר בוא וראה מה גדול כחה של מלאכה: שור שביטלו אותו ממלאכתו- חמישה, שה שלא ביטלו אותו ממלאכתו-ארבעה. אמר רבי יוחנן בן זכאי בוא וראה כמה גדול כבוד הבריות. שור שהלך ברגליו ולא נתבזה הגנב לשאתו בכתפו – התשלום עבורו פי חמישה, אבל זה שנתבזה בו הגנב והרכיבו על כתיפו ישלם ארבעה!.
4. "ובשר בשדה טריפה לא תאכלו, לכלב תשליכון אותו". ללמדך שאין הקדוש ברוך הוא מקפח שכר כל בריה שנאמר: "ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו" (י"א, 7) אמר הקב"ה תנו לו שכרו בגלל שלא נבח על בני ישראל בצאתם ממצרים. והלא דברים קל וחומר ומה אם כלב לא מקפחים את שכרו, אדם על אחת כמה וכמה.

לעילוי נשמת

אבי מורי יוסף חיים בן מסעודה ז"ל, ברטה (זהבה) בת פרחא ז"ל
טובה רות בת איטה, דוד טרנר בן פנחס, שרה איטה בת אסתר. ת.נ.צ.ב.ה.